

**Commissie Overleg en Voorlichting
Milieuhygiëne Vliegbasis Leeuwarden**

Secretariaat:
Postbus 40184
8004 DD ZWOLLE
telefoon: 038 – 4572401

VERSLAG

Vierentwintigste vergadering Commissie Overleg en Voorlichting
Milieuhygiëne Vliegbasis Leeuwarden van 8 november 2004

Aanwezig:

Dhr. T. Baas (voorzitter)	Gedeputeerde Provincie Fryslân
Dhr. J.W. Admiraal	Wethouder Leeuwarderadeel
Dhr. B.R. Bakker	Wethouder Tytsjerksteradiel
Dhr. A.L. Bennen	Gemeente Leeuwarden
Mevr. G. van Delft-Jaasma	Burgemeester Menaldumadeel
LtKol H. Faber	Luchtmachtstaf Hoofd Sectie Geluidshinder
Kol P.E. Mulder	Commandant Vliegbasis Leeuwarden
Maj. F. Sikkens	Hoofd Staf Voorlichting Vliegbasis Leeuwarden
Maj. B. Vianen	Hoofd Luchtverkeersbeveiliging Vliegbasis Leeuwarden
Dhr. K. Vos	Milieuplatform Leeuwarden
Dhr. G.F.J. Veldman	Omwonenden Leeuwarderadeel
Dhr. K.D. Stormer	Omwonenden Leeuwarden
Dhr. G. Verf	Omwonenden Menaldumadeel
Mevr. Tigchelaar	Omwonenden Menaldumadeel
Dhr. T. Miedema	Provincie Fryslân
ca 7 belangstellenden	

Afwezig:

Dhr. A.J. Bousema	Omwonenden Tytsjerksteradiel
Dhr. B.H. Ruessink	VROM-Inspectie Noord
Mevrouw Hafkamp	Gemeente Leeuwarden
Dhr. Mudde	Defensie DGWT Noord

Verslag: Mevrouw M. Henderson (Notuleerservice De Griffel)

1. **Opening:**
De **voorzitter** opent de vergadering en heet de aanwezigen welkom.
2. **Mededelingen / Eventuele aanvullingen op de agenda**
De heer **Miedema** deelt mee dat de heren Mudde, Bousema en Ruessink en mevrouw Hafkamp zijn verhinderd. Mevrouw Hafkamp wordt waargenomen door de heer Bennen, de heer Miedema vervangt de heer Mudde. De heer Verf komt later. Mevrouw Tigchelaar neemt de heer Verf zolang waar.
3. **Suggesties voor te bespreken onderwerpen**
Er zijn geen suggesties voor onderwerpen die in de eerstvolgende vergadering kunnen worden gebracht.

4. **Inventarisatie gesprekspunten publiek**

De **voorzitter** vraagt wie van de op de publieke tribune aanwezige belangstellenden het woord wensen te voeren. Mevrouw Tigchelaar en de heer Straeter willen een aantal zaken inbrengen. Deze komen bij punt 10 aan de orde.

5. **Verslag vorige vergadering:**

Mevrouw **Tigchelaar** vraagt verduidelijking over de zinsnede 'gescreende ambtenaren'. Dit betreft deskundigheid op het gebied van luchtverkeerszaken. Deze vraag zal voorgelegd worden aan de heer Ruessink.

Het verslag wordt zonder wijzigingen vastgesteld.

6. **Lijst van aandachts- en actiepunten:**

Deze zijn reeds geagendeerd.

De heer **Bakker** vraagt zich af of het instellen van een Werkgroep Geluidshinder zinvol is als de huidige normen gehandhaafd blijven. Hier wordt bij agendapunt 10 nader op ingegaan.

7. **Ingekomen/opgevraagde/verzonden stukken: ter kennisname:**

7.1 Brief Secretaris aan dhr Ypma van 7 april 2004 (LW/04.24/3)

7.1.1 Brief GS Fryslân aan dhr Ypma van 4 mei 2004 (LW/04.24/3a}

7.1.2 Brief Staatssecretaris Defensie aan dhr. Ypma 4 okt 2004 (LW/04.24/3b)

Brief Luchtmacht aan COVM terugkoppeling over onderzoek J. Postma (LW/04.24/4g)
wordt bij agendapunt 8 behandeld.

8. **Klachtenbehandeling:**

8.1 **Klachtenoverzicht Staf Voorlichting vliegbasis Leeuwarden.**

Er wordt kennisgenomen van:

* overzicht maart 2004 (toegezonden als nr. LW/04.24/a)

* overzicht april 2004 (bijgevoegd als nr. LW/04.24/4b)

* overzicht mei 2004 (bijgevoegd als nr. LW/04.24/c)

* overzicht juni 2004 (bijgevoegd als nr. LW/04.24/d)

* overzicht juli 2004 (bijgevoegd als nr. LW/04.24/e)

* overzicht augustus 2004 (bijgevoegd als nr. LW/04.24.f)

* overzicht september 2004 (uitgereikt als nr. LW2004/8049/031)

* overzicht oktober 2004 (uitgereikt als nr. LW2004/8176/031)

en afgesproken alleen de structurele en opvallende klachten te bespreken.

Mevrouw **Tigchelaar** is bang dat mensen wellicht niet meer klagen omdat ze denken dat het toch niet helpt. Ze informeert naar het onderzoeksrapport van Jantina Postma, dat deze in het kader van haar afstudeerproject heeft vervaardigd. Zij zou het integrale rapport wel willen ontvangen. Majoor **Sikkens** antwoordt dat het complete verslag op verzoek en na aanlevering van de adresgegevens kan worden toegezonden. Er is gevraagd vanuit de commissie om directer geïnformeerd te worden. Aan die wens is tegemoet gekomen door op korte termijn acte de presence te geven door middel van uitleg aan belangstellenden in de vorm van een kleinschalige 'burendag'. Mensen moeten vaker doelgroepgericht uitleg op de basis krijgen, niet alleen met open dagen. Dit plan staat op de rol, zoals de Leeuwarder Burendag als dagmanifestatie.

De heer **Stormer** vraagt zich af aangaande de klachttoename van Leeuwarden 04072V, hoe het komt dat de klachten de ene keer vermijdbaar zijn, de andere keer niet.

Kolonel **Mulder** antwoordt dat klachten die herleidbaar zijn tot de demo, wat ons betreft vermijdbaar waren, alle andere klachten horen tot het operationele vliegverkeer en hebben betrekking op het gebruik van de korte baan. Op een maand kan er nog al wat verschil zijn gezien de verschillende activiteiten op de vliegbasis.

De heer **Verf** signaleert vanaf de maand mei verhoogde klachten. De Fighter Weapons Instructor Training (FWIT) is hier de boosdoener. De heer Verf vraagt zich af of er niet meer gerouleerd kan worden tussen de verschillende landen, zodat de pijn verdeeld wordt.

Kolonel **Mulder** zegt dat als de klachten worden geanalyseerd, het opvalt dat wel geprobeerd wordt om die te spreiden over de betrokken landen die deelnemen aan de FWIT, maar de kennis is niet evenredig verdeeld over deze vier landen. De training heeft tot een record aantal klachten geleid. Dit is niet vermijdbaar. Bovendien: wanneer men vliegbewegingen exporteert, ontstaat er een rustperiode. Wanneer er na die rust opnieuw overlast ontstaat, wordt daar weer meer over geklaagd.

De heer **Verf** vindt dit nadeel niet opwegen tot een aantal jaren rust, dat is dan toch pure winst geweest en stelt dat hij dit best aan de omwonenden zou kunnen uitleggen. De heer **Admiraal** beaamt dat. De heer **Verf** vraagt om bezinning op structurele verdeling van de

geluidshinder. Eind juli vond een korte break plaats in de wapeninstructeursopleiding. Waarom dan toch die klachten? Er wordt geconstateerd dat er door 2 tornado's een herrie van jewelste ontstaan is, de heer **Verf** stelt dat dit meer dan een doorstart geweest is. Kolonel **Mulder** geeft aan uiteraard niet alle vliegbewegingen uit zijn hoofd te kennen. Mogelijk hangt dit samen met het bezoek van de Range Vlieland. Hinder bij het gebruik van tornado's is beslist niet zeldzaam. De vraag is welke events geven landelijk gezien klachten die wij kunnen verspreiden. Daar waar mogelijk proberen we die geografisch en in de tijd te verspreiden en te verschuiven. Sommige zaken zoals een open dag van de luchtmacht zijn niet te vermijden. Wij zoeken naar klachtenpatronen die doorbroken kunnen worden. Uit het hele patroon van het overzicht ziet u de trend.

Vooraf dagelijkse vliegbewegingen genereren veel klachten. We proberen al zoveel mogelijk om de piekmomenten plat te slaan. Klachten op zondag. Kolonel **Mulder**: Dit moet de herdenking van D-day zijn geweest.

Er volgt een discussie over de klachten uit Dronrijp, die ontzettend toenemen. Men is vanuit de basis zelfs bij een mevrouw op huisbezoek geweest. Heeft dit tot enig begrip geleid? Kolonel **Mulder**: begrip is moeilijk te meten. Maar de concentratie van deze klachten ligt voornamelijk bij deze klaagster. De voorzitter stelt vast dat na juli de klachten wegvallen, mogelijk heeft het bezoek toch indruk gemaakt.

De heer **Veldman** geeft aan dat er op 30 juli veel klachten vanuit Cornjum en Britsum kwamen, waarbij recht boven het dorp is gevlogen. Kolonel **Mulder** licht toe dat er een korte break geweest is in de cursus van de wapeninstructeursopleiding, er waren in deze periode Amerikaanse F15's op bezoek, maar in de laatste week van juli was dat bezoek al afgelopen, waarschijnlijk betreft het hier toch het standaard vliegverkeer.

8.2. Correspondentie met SP Fractie Leeuwarden (LW/04.24/5a, LW/04.24/5b, LW/04.24/5c en LW/04.24/5d). Hier zijn geen vragen over.

8.3. Afgezien van punt 7 geen correspondentie ontvangen aangaande klachten

8.4. Landelijke klachtenrapportages: LtKol Faber licht deze kort toe.

9. Begroting 2005: (LW/04.24/9)

Hierover zijn geen opmerkingen; wordt ter instemming voorgedragen.

10. Geluidszone Vliegbasis Leeuwarden (Brief commandant Vliegbasis Leeuwarden betreffende wijziging hinderfiles. LW/04.24/7).

Majoor **Vianen** licht toe: In het kader van de toename van klachten aan de zuidkant van Dronrijp wordt onderzocht of alternatieve radialen deze klachten kunnen verminderen.

Mevr. **Tigchelaar** geeft aan dat omwonenden in Dronrijp constateren dat er toch boven het dorp gevlogen wordt. Er is een voorstel gedaan voor twee opties met veranderde radialen. Maar heeft dit zin als men zich daar toch niet aan houdt?

Kolonel **Mulder**: We vermijden de dorpen zoveel mogelijk. Maar het is niet altijd mogelijk om die lijn zo precies in te zetten als dat op de kaart staat aangegeven. Met name bij Marssum wordt vlakker gevlogen dan op de kaart. Die lijnen zijn lastig te definiëren en afhankelijk van bijvoorbeeld wind en gewicht. Wij zijn overigens met die radialen gebonden aan een wettelijke zone en het is niet mogelijk die buitengrenzen te veranderen. We kunnen die marges wel iets verleggen, maar geen capaciteit inleveren of wettelijke zones te overschrijden. Wij hebben die veranderingen in de radialen digitaal laten berekenen. Helaas hebben we die gegevens nu nog niet allemaal op een rij.

De heer **Straeter** uit Dronrijp zegt m.b.t. het positief verleggen van de radiaal optie 026B, wat zijn de consequenties, gaat dat om langdurige juridische procedures? Het verhaal van de JSF komt nergens terug. Krijgt zo'n werkgroep niet te maken met andere vliegtuigen. Straks komen er andere straaljagers met een ander vlieggedrag. Hij kan zich voorstellen dat je hiermee ook naar de toekomst moet kijken.

De heer **Faber** zegt dat de bespreking van de JSF nu in de kamer plaatsvindt. Uitgangspunt van defensie is dat alle luchtvaartcontacten binnen de wettelijk vastgestelde zone, die de grens blijft van onze geluidsproductie, plaatsvinden ongeacht het vliegprofiel. Het streven is het vermijden van de wijk Oost-Dronrijp, aangezien hier veel klachten vandaan kwamen. Mevr. **Tigchelaar** merkt op dat het op papier wel klopt, maar aan de zuidwestelijke kant van Dronrijp wordt wel veel gevlogen. Theoretisch zou daar nooit een vliegtuig overkomen. Wat schiet Dronrijp werkelijk op met de keuze tussen a of b? En ontstaat er dan ook niet extra hinder voor Deinum?

De heer **Vianen** bevestigt dat wanneer er verder zuidelijk gevlogen wordt, dat consequenties voor Deinum kan hebben. Hij merkt daarbij op dat een soortgelijke situatie kan spelen bij Wijns. In de voorgestelde werkgroep zou dit besproken kunnen worden, alsmede de hele route structuur.

De **voorzitter** concludeert dat inderdaad een werkgroep hier breder naar zou kunnen kijken. Hij zal hiervoor een voorstel doen.

11. **Avondvliegoperaties Vliegbasis Leeuwarden** (brief bijgevoegd als nr. LW/04.24/8). De heer **Verf** constateert een gigantische vermeerdering van het aantal avondvluchten. De brief op zich is uitstekend, maar de boodschap is toch een verdubbeling en dat stemt treurig. Maar liefst 87 waves in 2004, 2005.
Kolonel **Mulder** bevestigt deze verdubbeling. Die avondvluchten moeten nu eenmaal worden gevlogen, deze training is erg belangrijk. Men streeft wel naar meer toestellen in een wave, het blijkt namelijk dat de klachten dan niet toenemen. Maar de F16's zijn niet altijd gelijktijdig beschikbaar. Ook moet er van vliegers gewisseld worden in het kader van de opleiding. Het exporteren van nachtvluchtactiviteiten heeft onze aandacht. Er is een derde DC10 aangeschaft waarmee getankt kan worden in de lucht.
De andere twee toestellen kunnen dan meer voor transport worden ingezet. Dit kan medio 2006 doorgang vinden als dit toestel beschikbaar is.
12. **Informatie over gebruik vliegbasis**
Kolonel **Mulder** gaat nader in op de activiteiten in Leeuwarden. Het F16-demoseizoen eindigt oktober 2004. Het lokaal avondvliegseizoen loopt van 1 november 2004 tot 28 maart 2005. In Leeuwarden staat in de weken 39 en 40 de Oefening Frisian Flag op het programma. De heer **Verf** vraagt of Frisian Flag dezelfde grootte heeft als de vorige keer. Kolonel **Mulder** heeft daar nog geen gedetailleerde gegevens over beschikbaar. Deze informatie volgt op de eerstkomende vergadering. In de weken 48 tot en met 51 zal de Tactical Leadership Programme vanaf de Vliegbasis Nîmes gevlogen worden.
13. **Rondvraag**
Majoor **Vianen** meldt zijn vervroegde uittreding. Kolonel **Mulder** neemt eveneens afscheid en tracteert de vergadering op gebak. Van beiden wordt met dank voor bewezen diensten afscheid genomen.
14. **Sluiting**
De **voorzitter** dankt de aanwezigen voor de inbreng, volgend jaar maart/april vindt de volgende vergadering plaats. De datum wordt nog doorgegeven. Vervolgens sluit de voorzitter de vergadering.